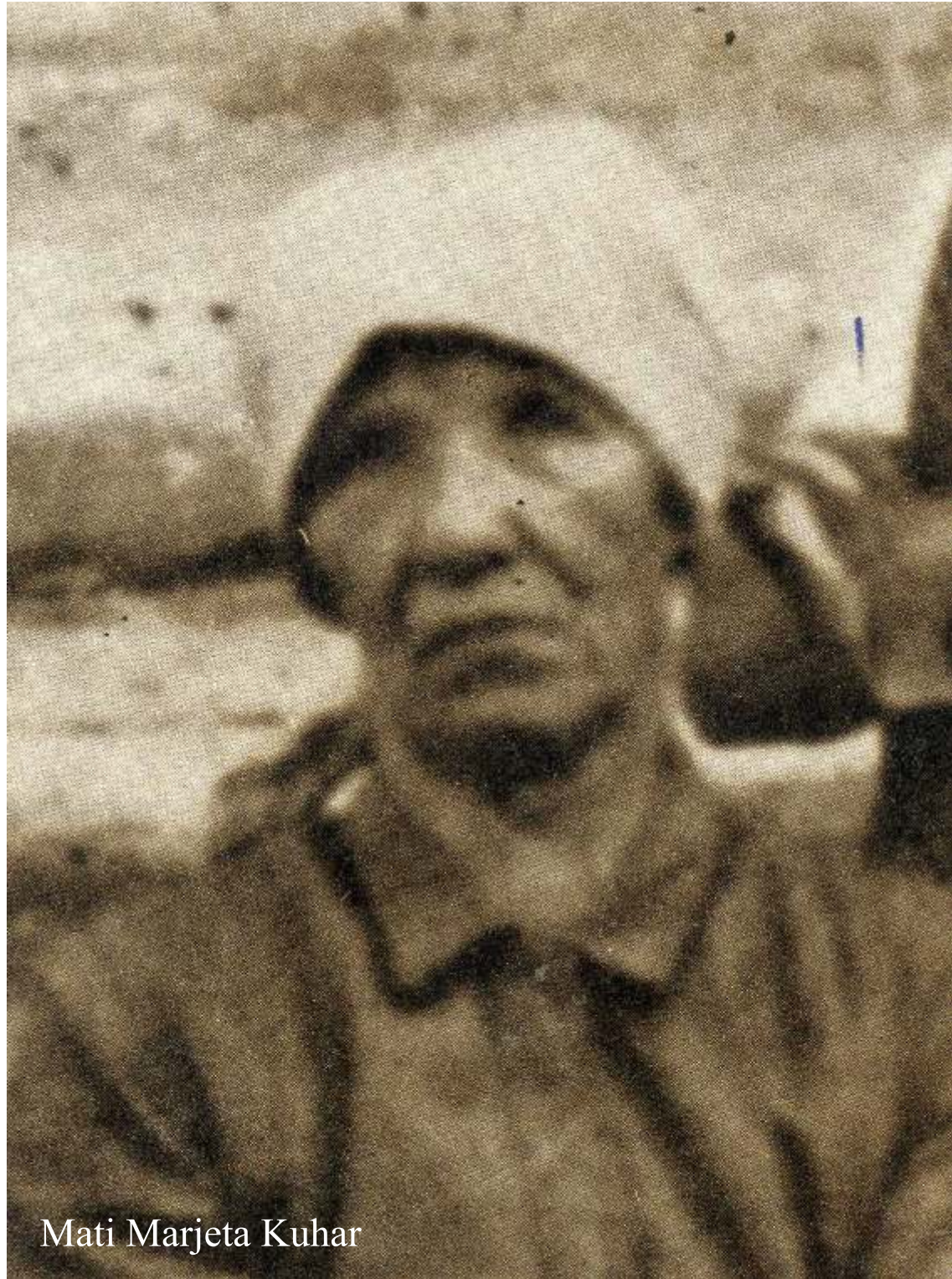

DRUŽINA KUHAR - PREŽIH

Kuharji so bili spoštovana družina. Ko so odkupili Prežihovo bajto na Preškem vrhu, so postali sami svoji gospodarji. Dobili so svoj dom in prišlo se jih je ime po domačiji, kot je bilo takrat v običaju. Vorančeva družina je bila zelo odvisna od gospodarskih in političnih razmer na Koroškem ob koncu 19. in v začetku 20. stoletja. Kuharjevi so se vsi zavzemali za Koroško in širši slovenski kulturni prostor. Bili so zelo povezana družina. Voranc se je ves čas, kadar je le mogel, s pismi oglašal domačim in se rad vračal domov na Prežihov vrh.

Oče Ivan Kuhar je bil kmet z dušo in srcem. Vorancu je zgodaj zaupal vsa važna dela v hlevu. Kot prvorojenec je moral Voranc služiti denar za preživljanje s tesarjenjem. Bil je zelo bister mož, ki se je v mladosti sam učil brati in pisati, kasneje pa se je izobraževal z lastnimi življenjskimi izkušnjami in rednim branjem koroškega tednika Mira in knjig Mohorjeve družbe. Oče ga je zgodaj seznanjal in ga politično spodbujal. Poleg trdega in neomajno poštenega značaja mu je oče dal predvsem ljubezen do vsega slovenskega in narodnostni ponos. Bil je zelo zrel in gospodaren mož. Pisateljev oče in oba strica so bili vsi dejavni v slovenski stranki (Katoliško politično in gospodarsko društvo za Slovence na Koroškem).

Mati Marjeta (rojena Krautberger) je bila skrbna in dobra ženska in mati. Sama je hodila v šole le malo časa, a je vsak prosti trenutek namenila za branje časopisov in knjig. Svojo veliko željo po branju je prenašala tudi na svoje otroke, zlasti na Voranca, ki ga je izmed vseh imela najraje. Bila je odlična pripovedovalka ljudskega izročila in živa kronika hotuljske soseske ter bližnje okolice za nekaj rodov nazaj. Ob materinih pripovedih se je izoblikoval Vorančev pripovedniški dar, tu je dobil snovi za svoja književna oblikovanja, iz katerih je črpal vse življenje. »Če nje ne bi bilo, bi ne postal pisatelj.«

Ko sta se Ivan Kuhar in Marjeta Krautberger poročila sta bila najprej pri Toneju, potem pa sta dobila pri Kotniku svojo sobico, kjer se je rodil Voranc. Čez pol leta sta šla z majhnim otrokom na Mihelje na Preškem vrhu. Tam je bil oče gostač.

Na Preškem vrhu se je rodil **drugi sin, Alojz Kuhar (1895-1958)**, ki je prvi od Prežihovih fantov šel v svet. Po gimnaziji v Celovcu je odšel študirat bogoslovje na Plešivec pri Gospe Sveti. Posvečen je bil julija 1918 in bil najprej duhovnik v domači fari v Črni, nato referent pri jugoslovanskem poslaništvu v Parizu, urednik Slovenca, ambasador jugoslovanske emigrantske vlade v Londonu, prvi izseljenski duhovnik v Angliji in vodja tiskovnega urada za begunce v New Yorku z nikoli potešenim hrepenenjem po domačem kraju.

Leta 1895 se je družina selila na Kravperško domačijo. Na Kravperku, prastarem domu Vorančeve matere, so bili Kuharji slabi dve leti. Naslednja štiri leta, od 1896 naprej, so bili Kuharjevi grofovski najemniki pri Kogelniku v Podgori. Na Koglu se je Kuharjevima rodila **hči Ana Kuhar (1899-1905)**, ki pa je še ne šestletna hudo zbolela in pri Prežihu umrla. Pri prežihu sta se rodila še dva Vorančeva brata, in sicer **Ivan Kuhar-Anža (1904-1944)** in **Avgust Kuhar (1906-1964)**.

Ivan Kuhar je dokončal kmetijsko šolo v Šentjurju ter zadržno šolo v Ljubljani. Ker je bil potem edina pomoč materi in očetu pri delu na bajti, je hitro osebno in politično dozorel, spoznal krivice velikosrbskega režima in se družil s socialno naprednimi ljudmi. Veljal je za razgledanega kmeta, zavednega Slovenca, gospodarja na Prežihovi bajti in pisca igre »Koroška kmečka ovset«. V vojni je bil aktivist OF, zato je bil zaprt. Še ne štiridesetletnega so umorili nemški policisti v globači pod Prežihovo bajto. **Najmlajši Prežihov brat, Avgust Kuhar**, je po nižji gimnaziji in diplomi na elektrotehniškem odseku srednje tehniške šole v Ljubljani odšel v Francijo študirat in tam je opravil tudi žurnalistični tečaj. Služenje vojaškega roka je prekinilo njegov študij, zato se je že leta 1935 zaposlil kot tajnik in urednik Elektrotehničnega vestnika. Petnajst let je potem delal v železarni na Jesenicah, bil na daljšem študijskem potovanju po Avstriji, Češki, Poljski in Nemčiji. V Železarno Ravne je prišel kot že formiran strokovnjak in postal urednik Koroškega fužinarja, razgledov ravninskih železarjev.

Lovro je bil kot najstarejši otrok, prvorojenec, ki je bil tudi močan in krepak fant, že zgodaj vprežen v delo, imel je malo možnosti za otroško igro. Do štirinajstega leta je obiskoval vaško šolo, nato pa ga je čakalo trdo kmečko delo in delo v gozdu. Čeprav je bil nadarjen in bister učenec, ni smel nadaljevati šolanja. Je pa zelo rad bral, vse si je zapomnil in imel je veliko željo, da bi tudi kaj napisal. Tako je kot samouk začel pisati in od takrat se je ves čas, z manjšimi presledki, vztrajno posvečal pisateljevanju. Pisateljsko nam je bolj znan kot Prežihov – po Preškem vrhu in domačiji, Voranc – domača koroška oblika imena Lovrenc ali Lovro.

Stojijo prvi z leve Lovro Kuhar, prijatelj Lojz Jaš, Lovrov brat Ivan Kuhar, sedi Lovrov brat Avgust Kuhar.